

ÖGONKLINIKEN UMEÅ
NORRLANDS UNIVERSITETSSJUKHUS
901 85 UMEÅ

Information om näthinneavlossning

 VÄSTERBOTTENS
LÄNS LANDSTING

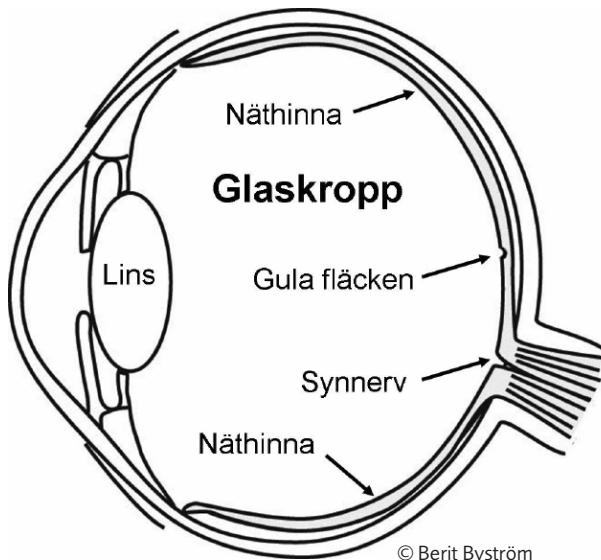

Copyright © Oftalmiatrik-Umeå

Vad är en näthinneavlossning?

Näthinnan är det tunna lager av synceller som täcker ögonbotten. I dessa celler omvandlas ljus till nervsignaler som leds vidare till hjärnan för bearbetning till synintryck. Gula fläcken är en liten central del av näthinnan där syncellerna sitter mycket tätt vilket ger oss en skarp syn. Gula fläcken är därför mycket viktig för vår läsförmåga.

Glaskroppen är en geléliknande utfyllnad i ögat som inte har någon särskild funktion för synen. Om glaskroppen fäster hårt mot näthinnan på något ställe kan det bli en dragning i näthinnan vid den punkten. När detta händer upplever många att det blixtrar och uppstår rörliga små prickar/grumlingar i det drabbade ögats synfält. Dragningen kan orsaka ett hål i näthinnan vilket kan leda till att vätska som passerar genom hålet hamnar under näthinnan. När näthinnan tappas kontakten med ögonbotten så slutar syncellerna att fungera.

Vid en näthinneavlossning uppstår en skugga som skymmer synen. Ibland beskrivs detta som en gardin som dras för ögat. Ju mer näthinnan lossnar desto större blir skuggan/gardinen och om gula fläcken drabbas så försvinner synskärpan och därmed läsförmågan. Om näthinneavlossningen inte åtgärdas så blir skadorna på syncellerna bestående och ögat helt blint.

Hur behandlas en näthinneavlossning?

Den behandling som finns vid en näthinneavlossning är operation. Idag finns två alternativa kirurgiska metoder och vilken som används beror på hur näthinneavlossningen ser ut. Båda operationerna kan göras antingen i lokalbedövning eller under narkos.

Vid den ena operationen trycks näthinnan på plats genom att ett silikonband sys fast på ögats utsida. Bandet fäster en extra förstärkning (plomb) över det område där hålet finns. Detta ger en inbuktning av ögats vägg precis vid hålet som på så sätt tätas. Eventuell vätska under näthinnan tappas ut så att näthinnan åter får kontakt med ögongloben. I vissa fall sprutas en liten luft- eller gasbubbla in i ögat. Luften/gasen fungerar som ett inre tryckförband och hjälper till att trycka fast näthinnan under läkningstiden.

Ibland måste glaskroppen tas bort för att näthinnan ska kunna läka fast ordentligt. I dessa fall väljer man att istället operera från ögats insida. Vid denna metod görs några små titthål genom vilka glaskroppen tas bort. Laser används för att täta eventuella hål i näthinnan. Ögonkirurgen ser hela tiden insidan av ögat

genom ett mikroskop. Även vid denna metod fylls ögat ofta med luft eller gas vilket verkar som ett inre tryckförband. Vid en del komplicerade fall när en längre läkningstid behövs fylls ögat istället med silikonolja. Till skillnad från luften/gasen som försvinner av sig självt, ligger oljan kvar i ögat. När näthinnan har läkt fast kan oljan tas bort.

Vad gäller efter operationen?

Ögat är rodnat och inflammerat efter operationen och för att påskynda läkningen ger vi som regel kortisondroppar i 3 veckor och pupillvidgande ögondroppar i 1 vecka.

Om ögat har fyllts med luft/gas så skymmer bubblan synen vilket innebär att synförmågan inte går att bedöma direkt efter operationen. Luften/gasen, som finns kvar i ögat under några dagar till några veckor beroende på vilken typ av gas som använts, försvinner successivt och ersätts av vätska som ögat själv producerar. **Om du får luft/gas i ögat får du inte flyga eller sövas med lustgas så länge som bubblan finns kvar eftersom ögontrycket då kan stiga och orsaka blindhet.**

Om Du fått luft, gas eller olja i ögat ska du undvika att ligga platt på rygg och det kan vara nödvändigt att hålla huvudet i ett särskilt läge för att få bästa möjliga tryck på näthinnan. Direkt efter operationen kommer du att informeras om vad som gäller för just dig.

Som regel åker man hem dagen efter operationen men ibland stannar man längre. Första återbesöket brukar bli på ögonklini-

ken på hemorten efter en vecka. Vid detta besök är det ibland aktuellt att komplettera behandlingen genom att tätta hålet ytterliggare med laser.

Undvik tungt kroppsarbete, smutsiga miljöer och bad (både inomhus och utomhus) under de första veckorna efter operationen. Duscha går bra. Beroende på dina arbetsuppgifter så kan det vara aktuellt med en kort sjukskrivning (sällan mer än 2 veckor). Sjukskrivningsbehovet avgörs av ögonläkaren.

Det är inte skadligt att läsa, se på TV eller att använda glasögon efter operationen men om synen är påtagligt nedsatt på ögat är det inte tillåtet att köra bil. Synen på ögat måste ha återhämtat sig till minst 30% (0.3) innan man får köra bil igen förutsatt att man ser bra med det andra ögat. Om synen inte uppnår detta krav måste man avstå från bilkörning i 6 månader.

Hur blir synen efter en näthinneavlossning?

Hur synen blir efter en näthinneavlossningsoperation beror främst på hur mycket av näthinnan som var avlossad innan operationen. **Om gula fläcken var involverad så föreligger en stor risk för bestående synnedsättning.** Läkningen pågår länge och det kan ta flera månader innan synen stabiliserats. Många behöver byta glasögon efter operationen men man bör vänta med bytet tills ögat har läkt.

Komplikationer

Oavsett vilken kirurgisk metod som används kan det uppstå komplikationer antingen vid operationen eller i efterförloppet. Det kan t.ex. bli en blödning eller en infektion inne i ögat vilket kan påverka synen. En del näthinor läker inte heller fast vilket resulterar i en ny näthinneavlossning. Ibland behövs därför upprepade operationer för att försöka få näthinnan på plats. Efter en näthinneoperation ökar även risken för gråstarrutveckling, d.v.s. ögats lins blir grumlig. En gråstarroperation kan därför behövas på sikt.

De flesta som genomgår en näthinneoperation läker fint även om det tar tid, men med tanke på risken för komplikationer är det **viktigt att ta kontakt med ögonmottagningen eller sjukvårdsrådgivningen på hemorten vid:**

- ▶ tilltagande värk i ögat som inte svarar på Alvedon
- ▶ försämrad synskärpa i det opererade ögat
- ▶ nytillkommen ljuskänslighet sent i läkningsförloppet
- ▶ tillkomst av ny skugga/gardin för synfältet i det opererade ögat.

Kontaktuppgifter i Umeå

Ögonmottagningen i Umeå, telefon 090-785 91 57

Vardagar: 8.00–11.30 och 13.00–14.30

Övriga tider: Sjukvårdsrådgivning, telefon 11 77.

ÖGONKLINIKEN UMEÅ
NORRLANDS UNIVERSITETSSJUKHUS
901 89 UMEÅ